Wychodzi raz w tygodniu. Opłata pocztowa uiszczona gotówką.

ROK XXI. Kraków 14-go maja 1938 Numer 17.

PRZEGLĄD KUPIECKI

ORGAN ZWIĄZKU STOWARZYSZEN KUPIECKICH MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ

Cena abonamentu

Abonament kwartalny	4 zł
„ półroczny	8 zł
„ roczny	16 zł

Prenumeratę i ogłoszenia przyjmują wszystkie biura dzienników i ogłoszeń

Godziny urzędowe Redakcji od 6 do 7 wiecz. Rękopisów Redakcja nie zwraca.

Redakcja i administr. Kraków, Grodzka 40. Telefon Nr. 132-67

Konto P. K. O. Nr. 400.342.

Ogłoszenia:

Wiersz milim. 1 szp. na okładce	40 groszy
Wiersz milim. 1 szp. na I str. okładki	60 groszy
Wiersz milim. 1 szp. w tekście	60 groszy

Cała strona okładki Zł 200 Pół strony okładki Zł 100 Ćwierć strony Zł 50 Ósma strony Zł 25

Cała strona w tekście Zł 450, Pół strony Zł 230 Ćwierć strony Zł 120 Jedna ósma strony Zł 60

Rozpowszechniajcie „Przegląd Kupiecki”

Orzecznictwo z zakresu ubezpieczeń społecznych

Poniżej podajemy serię ostatnich orzeczeń Sądu Najwyższego i Najwyższego Trybunału Admin. z zakresu ubezpieczeń społecznych. Orzeczenia cytowane są według zestawień P. U. S.

NIEZDOLNOŚĆ DO WYKONYWANIA ZAWODU

Art. 48 ust. 1 rozp. P. R. z dnia 24 listopada 1927 o ubezpieczeniu pracowników umysłowych. Dzień nastania niezdolności do wykonywania zawodu, jeżeli jest on przedmiotem ustalania w postępowaniu, nie może być stwierdzony wyłącznie na podstawie wskazówek samego ubezpieczonego, ponadto zaś powinien być ustalony w sposób stanowczy. (N. T. A. z dnia 23 listopada 1937 r. l. rej. 6162/35).

OBOWIĄZEK UBEZPIECZENIA

Art. 2 i 5 ust. z dnia 28 marca 1933 o ubezpieczeniu społecznym. W zasadzie każdy stosunek pracy najemnej lub stosunek służbowy pociąga za sobą obowiązek ubezpieczenia, przeto, jeżeli jedna osoba w myśl ustawy o obowiązku ubezpieczenia z tytułu jednego z tych stosunków nie może uzasadniać zwolnienia od obowiązku ubezpieczenia z racji innego stosunku służbowego lub w stosunku najmu pracy tej samej osoby. Z art. 5 ust. 1 p. 12 ustawy nie wynika, że osoba będąca funkcjonariuszem państwowym a równocześnie mająca drugie zajęcie, nie podlega z tytułu tego drugiego zajęcia obowiązkowi ubezpieczenia w myśl powyższej ustawy (N. T. A. z dnia 21 grudnia 1937, l. rej. 3226/36).

PRACA W GODZINACH NADLICZBOWYCH

Art. 16 ustawy z dnia 18 grudnia 1919 o czasie pracy w przemyśle i handlu art. 51 ustawy z dnia 28 marca 1933 o ubezpieczeniu społecznym. Podstawą należności za pracę w godzinach nadliczbowych jest wyłącznie czas w ciągu doby ponad 8 godzin, nie zaś praca wykonana ponad ustalone przez pracodawcę normy ilościowe pracy. Jeżeli od pracownika ubezpieczalni wymagano pracy w godzinach nadliczbowych, wówczas może zachodzić domniemanie wzbogacenia się ubezpieczalni jeżeli ubezpieczalnia nie wykaże bezpodstawności takiego domniemania. (S. N. z dnia 22 września 1937 L. C. I 3534/36).

UCHYBIENIA LEKARZA UBEZPIECZALNI

Art. 122 ustawy z dnia 28 marca 1933 o ubezpieczeniu społecznym. Ubezpieczalnia Społeczna nie ponosi odpowiedzialności za uchybienia lekarza przy rozpoznaniu choroby pacjenta, korzystającego z pomocy lekarskiej w ubezpieczalni. W tym przypadku odpowiedzialność obciąża wyłącznie lekarza w myśl ogólnych zasad prawnych. Lekarz bowiem w zakresie czynności, związanych z wiedzą i techniką lekarską jest od ubezpieczalni zupełnie niezależny. (S. N. z dnia 23 września 1937 L. C. I. 3452/36).

PRZENIESIENIE PRACOWNIKA NA INNE MIEJSCE SŁUŻBOWE

Art. 31 lit. d i 32 lit. d rozporządzenia P. R. z dnia 16 marca 1928 o umowie o pracę pracowników umysłowych. Jeżeli pracodawca, korzystając z danego mu w umowie o pracę uprawnienia przenosi pracownika na inne miejsce służbowe, a pracownik odmówi pełnienia pracy na nowym miejscu służbowym wówczas istnieje ważna przyczyna bezzwłocznego rozwiązania umowy o pracę w myśl art. 32 lit. d. cytowanego rozporządzenia, chociażby umowa o pracę zawierała zastrzeżenie, że przeniesienie służbowe nie może uszczuplić poborów pracownika i chociażby istotne pobory pracownika na nowym miejscu służbowym były niższe od poborów na dotychczasowym miejscu służbowym. (S. N. 20 maja 1937 L. C. II 74/37).

Ciąg dalszy na str. 11-tej.

PRZEGLĄD KUPIECKI

ORGAN ZWIĄZKU STOWARZYSZEŃ KUPIECKICH MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ.

Rok XXI. | Kraków, dnia 14 maja 1938 | Nr. 17.

Echa tygodnia.

Przed kilkunastu dniami odbyło się uroczyste otwarcie dorocznych Targów Poznańskich. Jak co roku, tak i tym razem uroczystość ta została uświetniona obecnością Ministra Przemysłu i Handlu p. dr. Romana, który przed przecięciem wstęgi wygłosił okolicznościowe przemówienie. Stało się u p. Ministra Romana od pewnego czasu zwyczajem, że w każdej mowie uroczystej, noszącej charakter ogólno-krajowy rozbrzmiewają dość mocne akcenty tzw. „unarodowienia" handlu. Także i tym razem wezwał p. Minister Roman sfery gospodarcze Wielkopolski i Pomorza do popierania wszelkimi siłami akcji „unaradawiania" życia gospodarczego w całej Polsce. Wielkopolska i Pomorze to, jak wiadomo tereny, z których rekrutują się wszyscy osiedleńcy na Kresach Wschodnich i Południowych Rzeczypospolitej, korzystający z obfitych kredytów w bankach państwowych dla „odżydzenia" handlu i przemysłu w tych dziedzinach. Oczywiście, że tego rodzaju słowa zachęty ze strony Ministra Państwa Polskiego ma swój specjalny posmak. Całkowicie innego rodzaju posmaku nabiera to zagadnienie w czasie, gdy najsilniejsze ugrupowania niemieckie w Polsce odbywają swój zjazd właśnie w Poznaniu, właśnie w dniu otwarcia Targów Poznańskich i właśnie w tym dniu, w którym w Poznaniu bawił członek Rządu Rzeczypospolitej. Prasa doniosła już, że grupy niemieckie defilowały w uniformach partyjnych, składających się z czarnych spodni i białych koszul z krawatami o jednolitych barwach i nie ustawały w znanych nam z innych części Europy okrzykach „Sieg - heil" na cześć senatora Wiesnera, upatrzonego podobno na Führera Niemców polskich.

Możnaby, na częściowe usprawiedliwienie występu p. Ministra Romana przyjąć, że kierował się on w swym przemówieniu względami przede wszystkim gospodarczymi, choć z drugiej strony, jeżeli mógł pochwalić walkę gospodarczą z Żydami i zachęcić obywateli wielkopolskich do dalszych wysiłków na odcinku gospodarczego gnębienia swych współobywateli żydowskich, to przecież mógł w równej mierze zwrócić uwagę na niebezpieczeństwo wzrastającego w potęgę żywiołu niemieckiego, gnębiącego, niestety, bardzo skutecznie życie gospodarcze Polaków na pograniczu zachodnim. Prezes Izby Przemysłowo Handlowej w Poznaniu p. Stefan Kalamajski w przemówieniu swym zwróconym do p. Ministra Romana w bardzo mocnych słowach zwrócił właśnie uwagę na konieczność intensywnej samoobrony Polaków przed Niemcami na zachodnich rubieżach Rzeczypospolitej.

Potęga niemiecka w Poznańskim i Wielkopolsce rośnie rzeczywiście w niesłychanym tempie. Od czasu zwycięskiego pochodu filozofii pangermanizmu i wspólnoty narodowej wszystkich Niemców, rozsianych po świecie; od czasu, gdy dolą Nemców zagranicznych zajmuje się p. Bohle, który działalność partyj niemieckich nawet w najmniejszych i najodleglejszych krajach poza Trzecią Rzeszą ujął w tryby kontroli i żelaznej dyscypliny, i wreszcie od czasu, gdy göbbelsowska „Braunes-Netz", jak macki polipa ogarnia niemal całą kulę ziemską swym zasięgiem wpływów — także Niemcy polscy wykazują niepokojącą ruchliwość. Akcja Niemców odbywa się równocześnie na trzech odcinkach: politycznym, kulturalnym i gospodarczym. Na odcinku politycznym działa się przez szaloną agitację, uprawianą przez rozmaitych emisariuszy z Trzeciej Rzeszy, którzy w jaskrawych i entuzjastycznych kolorach malują obraz „szczęścia i dobrobytu" w Niemczech, przeciwstawiając mu zubożenie i pauperyzację ludności w Polsce. Na odcinku kulturalnym solidarna postawa Niemców polskich przyczynia się do rozszerzenia wpływów języka i kultury niemieckiej. Kinoteatry wielkopolskie zalewa fala filmów niemieckich, eksportowanych do zachodniej Polski po cenach dumpingowych w rozumieniu, że eksport tych filmów ma służyć propagandzie politycznej, a nie celowi gospodarczemu. Klientela niemiecka, czyniąca zakupy w sklepach polskich zmusza właściciela i personal firmy do rozmowy w języku niemieckim, okazując bardzo często demonstracyjnie swą niechęć

posługiwania się językiem polskim. Kioski gazetowe w miastach i miasteczkach na Zachodzie Polski zasypane są dziennikami, czasopismami niemieckimi, w których słowem drukowanym i fotografiami oraz rysunkami propaguje się ustrój hitlerowski i wypowiada się otwarcie marzenia „Zurück zum Reich". Pieniądze na agitację polityczną płyną z Niemiec strumieniami. Aneksja Austrii przez Niemcy oraz wypadki w Gdańsku, gdzie Polacy są na każdym kroku prześladowaniu przez hitlerowców a wreszcie niesłychana kampania polityczna Niemców sudeckich w Czechosłowacji dodały wiele otuchy Niemcom polskim.

Na odcinku gospodarczym akcja Niemców jest szczególnie zorganizowana. W sposób konsekwentny i planowy dążą oni do wykupienia możliwie największej ilości przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych a nawet majątków ziemskich z rąk polskich. Przedsiębiorstwa niemieckie nie stanowią w prawdzie zbyt dużego odsetka w stosunku do ogólnej ilości firm, ale jeśli chodzi o cyfry obrotu, to udział przedsiębiorstw niemieckich sięga blisko 30 proc. Przysłowiowa już solidarność Niemców ułatwia im ogromnie pracę. Niemiec stara się naprzód uzależnić od siebie gospodarczo przedsiębiorstwa polskie a następnie albo je w całości przejąć albo też dopuścić do licytacji, w której jako nabywca wystąpi inny Niemiec. Niezależnie od tego prowadzona jest akcja bojkotowa firm i towarów polskich. Dziennik niemiecki w Poznaniu „Posener Tageblatt" ogłosił nawet ostatnio w celach bojkotowych spis firm polskich.

Jakże na tle tych zapędów niemieckich w Polsce brzmi hasło walki gospodarczej z Żydami? Wykazywaliśmy już niejednokrotnie, że akcja osiedleńcza kupców i rzemieślników wielkopolskich, przyzwyczajonych do wysokich zarobków i wysokiej stopy życia, — na ubogie i gospodarczo całkowicie zacofane kresy wschodnie i południowe nie może zakończyć się powodzeniem, ponieważ warunki pracy na kresach wschodnich są zupełnie różne od warunków pracy na kresach zachodnich. To raczej kupiec i rzemieślnik z kresów wschodnich, przyzwyczajony do niskich cen i do niskich zarobków a nadewszystko do ostrej walki konkurencyjnej z powodu ubóstwa terenu, w którym wypada mu pracować — dałby sobie radę w Wielkopolsce aniżeli Wielkopolanin na kresach wschodnich. Prawdziwość tych słów potwierdzają coraz liczniejsze wypadki bankructw tzw. firm „owszemowych" i to szczególnie właśnie wśród kupców i rzemieślników wielkopolskich, którzy osiedlili się na kresach wschodnich i południowych. Taka akcja przesiedleńcza nie przynosi więc pożytku ani elementom gospodarczym wielkopolskim, ani tymbardziej kupcom i rzemieślnikom na kresach wschodnich i południowych, których do reszty rujnuje. Traci wreszcie na tej akcji Skarb Państwa wskutek zmniejszenia się źródeł podatkowych a także banki państwowe, które na akcję przesiedleńczą poświęcają dość znaczne, nisko procentowe kredyty, przechodzące po pewnym czasie w pozycje martwe i nieściągalne.

I w końcu polityka walki gospodarczej z Żydami tworzy sytuację, w której Niemcy polscy całkowicie pochwalają metody bojkotu antyżydowskiego, ponieważ odwracają one uwagę polskiej opinii publicznej od roboty propagandowej niemczyzny na kresach zachodnich, a ponadto powodują emigrację kupców i rzemieślników wielkopolskich na kresy wschodnie i południowe i ułatwiają tym samym walkę Niemców z polskimi placówkami gospodarczymi.

Ktoby sytuację taką chciał uznać za pomyślną dla Państwa temu należałoby stanowczo odmówić zrozumienia prawd, których oczywistość jest jasna nawet dla dziecka.

Wykaz przedsiębiorstw i zajęć

dla których ustalone będą na r. 1938 normy średniej dochodowości

Min. Skarbu rozesłało wszystkim Izbom Skarbowym, oraz Izbom Przemysłowo - Handlowym do wiadomości zaopiniowane przez Izby Przemysłowo-Handlowe wykazy przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, zajęć przemysłowych, wolnych zajęć zawodowych oraz budynków, dla których ustalone będą na r. 1938 rok podatkowy normy dochodowości. Wykazy te, o ile idzie o przedsiębiorstwa przemysłowe, zawierają 254 pozycji, a przedsiębiorstwa handlowe i zajęcia przemysłowe 397 pozycji.

Równocześnie z rozesłaniem wykazów Ministerstwo zarządziło co następuje:

NORMY DOCHODOWOŚCI DLA PRZEDSIĘBIORSTW, ZAJĘĆ PRZEMYSŁOWYCH I WOLNYCH ZAJĘĆ ZAWODOWYCH.

1. Celem opracowania wniosków w sprawie norm dochodowości przedsiębiorstw i zajęć na rok podatkowy 1938 Izby Skarbowe przystąpią już obecnie do gromadzenia niezbędnego materiału drogą:

a) zarządzonego już okólnikiem z dnia 17. li-

stopada 1937 L. D. V. 9423/1/37 badania ksiąg handlowych i gospodarczych płatników i

b) przesłuchania biegłych, wyznaczonych przez organizacje samorządu gospodarczego (§ 40 r. w. do O. P.).

Przy przesłuchiwaniu biegłych należy baczyć, aby opinie ich nie ograniczały się wyłącznie do gołosłownego podawania wysokości norm, lecz by zawierały możliwie szeroko ujęty materiał kalkulacyjny, w wyniku którego biegły doszedł do ustalenia właściwej zdaniem jego normy dochodowości.

2. Na 1938 rok podatkowy mają być ustalone jedynie normy dochodowości netto (§§ 30 i 31 r. w. do O. P.) i to w odniesieniu:

a) do przedsiębiorstw handlu detalicznego i drobnego (Cz. II lit. A rozdz. I kat. II, III i IV taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 u. p.), o ile ustalone za 1937 rok obroty tych przedsiębiorstw nie przekraczają zł. 100.000, wliczając w to i obroty towarami, opłacającymi scalony podatek przemysłowy od obrotu oraz obroty zwolnione od podatku;

b) do wszystkich przedsiębiorstw przemysłowych, których obrót ustalony za 1937 rok nie przekroczył zł. 100.000;

c) do zajęć przemysłowych i wolnych zajęć zawodowych — bez względu na wysokość osiągniętego obrotu.

3. Gromadzenie materiałów należy ograniczyć wyłącznie do przedsiębiorstw i zajęć, wyszczególnionych w wykazach. Gdyby jednak pewne rodzaje przedsiębiorstw lub zajęć albo w ramach poszczególnych branż — pewne ich odmiany nie były przez płatników w okręgu Izby wykonywane, należy dla tych przedsiębiorstw lub zajęć zaniechać ustalania norm.

4. O ile w okręgu Izby Skarbowej zachodzą znaczniejsze różnice dochodowości przedsiębiorstw lub zajęć w zależności od miejscowości, w których są wykonywane — gromadzenie materiałów do opracowania norm (a w następstwie opracowanie norm) przeprowadzone być winno odrębnie dla pewnych miejscowości lub grup miejscowości jak np. dla miast większych, miast mniejszych, miejscowości wiejskich itp.

Zaliczenie poszczególnych miejscowości do właściwych grup przeprowadzą Izby Skarbowe we własnym zakresie, mając przy tym na uwadze aby miejscowości jednorodne pod względem warunków ekonomicznych znalazły się w jednej grupie. Mogą więc być zaliczone np. do grupy miejscowości wiejskich nawet mniejsze miasta, o ile warunki wykonywania przemysłu i handlu w tych miastach są podobne do warunków panujących na wsi. I odwrotnie: niektóre miejscowości wiejskie (szczególniej w okręgach podmiejskich, okręgach wybitnie uprzemysłowionych) mogą być zaliczone przy ustalaniu norm do grupy miast itd.

W przedłożonych Min. Skarbu projektach norm zaszeregowanie miejscowości okręgu Izby do poszczególnych grup winno być w rubryce uwag uwidocznione.

NORMY DOCHODOWOŚCI BUDYNKOWYCH.

1. Normy dochodowości budynków na 1938 r. podatkowy należy ustalić:

a) dla budynków mieszkalnych gospodarstw rolnych bez względu na wielkość tych budynków oraz

b) dla budynków czynszowych (wzgl. używanych lub użytkowanych bezpłatnie) o ilości izb, nieprzekraczającej 12.

2. Dla opracowania wniosków co do norm dochodowości budynków przystąpią Izby Skarbowe do zgromadzenia materiałów drogą:

a) wyzyskania danych o dochodach z nieru-

Doroczne Walne Zgromadzenie

Związku Stowarzyszeń Kupieckich Małopolski Zachodniej

odbędzie się w niedzielę 22 bm. w Krakowie, przy ul. Grodzkiej 40 o godz. 11-tej przedp.

z nast. porządkiem dziennym:

1) Odczytanie protokołu ostatniego Walnego Zgromadzenia,
2) Sprawozdanie Wydziału z czynności za rok ubiegły,
3) Sprawa „Samopomocy gospodarczej“:
   a) tworzenie lokalnych spółdzielni bankowych wzgl. udział w utworzonej spółdzielni centralnej,
   b) zakładanie Komitetów doraźnej pomocy podupadłym kupcom,
   c) przysposobienie kupieckie (kursy dokształcające dla młodzieży handlowej),
   d) środki zaradcze przeciw atakom na kupiectwo żydowskie,
4) Sprawy organizacyjne,
5) Ustalenie wysokości składek członkowskich,
6) Wniosek Komisji Kontrolującej i uchwalenie absolutorium ustępującemu Wydziałowi,
7) Wybór Władz Związku (12 członków Wydziału, 2 członków Komisji Kontrolującej i 6 członków Sądu polubownego),
8) Wnioski i interpelacje,

na które to Walne Zgromadzenie zaprasza P. T. zainteresowane Zrzeszenia

W Y D Z I A Ł
ZWIĄZKU STOWARZYSZEŃ KUPIECKICH
MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ W KRAKOWIE.

chomości budynkowych, ujawnionych w toku zarządzonego okólnikiem z dnia 4-go kwietnia 1938 r. L. D. V. 8390/1/38 badania dochodów z tych nieruchomości oraz w toku badania ksiąg gospodarczych właścicieli nieruchomości budynkowych (§ 80 r. w. do O. P.);

b) przesłuchanie biegłych, wyznaczonych przez organizacje zawodowe właścicieli nieruchomości.

PRZEPISY WSPÓLNE.

1. Gromadzenie materiału do ustalenia norm może być przeprowadzone bądź bezpośrednio przez Izby, bądź za pośrednictwem urzędów skarbowych. W tym ostatnim przypadku ustalą Izby Skarbowe te rodzaje przedsiębiorstw, zajęć lub budynków, dla których gromadzenie materiałów powierzone zostanie urzędom skarbowym.

2. Na podstawie tak zgromadzonego materiału opracują Izby Skarbowe wnioski i przedłożą je komisjom odwoławczym do zaopiniowania po czym zaopiniowane projekty przedłożą w terminie przewidzianym w § 41 r. w. do O. P. Ministerstwu Skarbu do zatwierdzenia.

3. Do każdej pozycji norm należy w rubryce „Uwagi“ wskazać na podstawie jakiego materiału został opracowany wniosek Izby ustalający wysokość normy (np. na podstawie opinii biegłych, na podstawie danych ksiąg handlowych, zeznań płatników itp.).

4. Projekty norm winny być sporządzone i nadesłane na załączonych schematach wykazów w 3-ch egzemplarzach.

Przewidziany w § 40 r. w. do O. P. termin nadsyłania projetków norm do Ministerstwa Skarbu winien być bezwarunkowo dotrzymany.

P. T. Abonenci „Przeglądu Kupieckiego” oraz Członkowie Krak. Stowarzyszenia Kupców mogą otrzymać zniżki na nowy sezon do kina „Wanda” w Adm. „Przegl. Kupieckiego”.

Jakie dokumenty powinien mieć agent-wojażer w podróży?

(Streszczenie referatu wygłoszonego na Zebraniu Związku Zawodowego Agentów i Sprzedawców Podróżujących we Lwowie).

W ostatnich czasach coraz częściej słyszymy o kontrolach dokumentów podczas wykonywania naszego zawodu w podróży przez organa władzy administracyjnej, skarbowej i straży granicznej.

Nie znając dokładnie przepisów odnośnych ustaw agent-wojażer jest często narażony na bardzo poważne przykrości i straty, pomijając stratę czasu spowodowaną przerwą w pracy.

Zwracamy przeto uwagę agentów wojażerów, by się zaznajomili z przepisami prawa przemysłowego i państwowego podatku przemysłowego, które odnoszą się do tego zawodu.

Agent handlowy jest wedle kodeksu handlowego kupcem. — Kto obejmuje przedstawicielstwo, zastępstwo pewnej firmy, t. j. przyjmuje na siebie obowiązek stałego zawodowego pośredniczenia między tą firmą a odbiorcami za odpowiednie wynagrodzenie (prowizję) jest kupcem - samodzielnym agentem handlowym. — Według art. 7. prawa przemysłowego z dnia 7. czerwca 1927 r. należy natychmiast donieść o rozpoczęciu prowadzenia przemysłu (pośrednictwa handlowego) władzy przemysłowej I. instancji. — W doniesieniu (zgłoszeniu) należy podać imię, nazwisko, przynależność państwową, miejsce zamieszkania, rodzaj przemysłu i miejsce wykonywania. — Władza przemysłowa bezzwłocznie potwierdza odbiór tego zgłoszenia.

Bez uprzedniego zgłoszenia do władzy przemysłowej nie wolno rozpocząć prowadzenia przemysłu.

Następnie ma samodzielny agent handlowy zgodnie z art. 28. ust. (1) o państw. podatku przemysłowym obowiązek nabyć świadectwo przemysłowe i to przed rozpoczęciem działalności. — O ile agent handlowy rozpoczyna swoją działalność do 1. lipca musi nabyć całoroczne świadectwo, zaś po 1. lipca tylko półroczne świadectwo. — W następnych latach obowiązuje termin wykupna świadectwa przemysłowego w miesiącach listopad i grudzień poprzedzających rok podatkowy.

Samodzielny agent handlowy (pośrednik handlowy) bez biura powienien nabyć świadectwo kateg. II. b. 1. Za pośrednika handlowego ustawa o p. p. p. uznaje samodzielnego agenta handlowego, który **osobiście** trudni się pośrednictwem, jako zajęciem przemysłowym, a działającym w imieniu i na rachunek osób trzecich, t. j. tych firm, które dają pośrednikowi pełnomocnictwo.

Agent handlowy (pośrednik handlowy) powinien zgodnie z art. 39. prawa przemysłowego posiadać specjalną legitymację z fotografią wedle wzoru legitymacji komiwojażerskiej, która uprawnia do wykonywania przemysłu na terenie całej Rzeczypospolitej.

Legitymację wydaje władza przemysłowa I instancji na prośbę samego ajenta na jeden rok i może być na następny rok prolongowana. — W zgłoszeniu do władzy przemysłowej I. instancji należy podać wykaz firm zastąpionych i szczegóły odnośnie branży i t. d. O zmianach należy bezzwłocznie zgłosić do władzy przemysłowej I. instancji.

Dla komiwojażera natomiast władza przemysłowa I. instancji wydaje legitymację tylko na wniosek firmy, dla której pracuje, a to dlatego, że komiwojażer jest wedle prawa przemysłowego pracownikiem firmy. — Art. 39. prawa przemysłowego głosi, że przemysłowiec ma prawo nawet sposobem okrężnym osobiście lub przez swych pracowników (pełnomocników handlowych, komiwojażerów) zbierać zamówienia i t. d. Do powyższego artykułu wydało Min. Przem. i Handlu rozporządzenie z dnia 28. listopada 1927 r., które głosi, że komiwojażer powinien bezwzględnie posiadać odpowiednią legitymację, zatym ta legitymacja jest bardzo ważnym dokumentem podczas podróży komiwojażera. — Komiwojażer może podróżować dla kilku firm i w danym wypadku władza przemysłowa I. instancji wpisuje dane firmy do tej samej legitymacji na wniosek tychże firm. — Legitymacja komiwojażerska ważna na rok i może być pro-

longowana, przyczym o zmianach należy bezzwłocznie donieść do władzy przemysłowej I. instancji.

Prawo przemysłowe uznaje komiwojażera za pracownika firmy t. j. za będącego z firmą w stosunku służbowym, co jest również zgodnym z kodeksem pracy, który w art. 2. p. 8. zalicza sprzedawców podróżujących i akwizytorów do kategorii pracowników umysłowych bez względu na to, czy pracuje za stałą gażą czy za prowizję, od obrotu. — §. 15. p. 8. Rozporz. Min. Opieki Społ. z dnia 11. czerwca 1923 r. o urlopach przyznaje sprzedawcom podróżującym, akwizytorom, prawo do urlopu, jak innym pracownikom umysłowym. Ustawa o państw. pod. przem. uważa komiwojażera również za pracownika firmy, przyczym przy nabyciu świadectwa przemysłowego wymaga przedłożenia pełnomocnictwa oraz odpis świadectwa przemysłowego tej firmy, dla której pracuje.

Ustawa o państw. pod. przem. zwalnia od obowiązku nabycia świadectwa przemysłowego tylko takiego komiwojażera, który pracuje dla jednej firmy krajowej, opłacającej podatek przemysłowy o ile ten komiwojażer czerpie swój zarobek głównie z stałego wynagrodzenia służbowego. — Komiwojażer pracujący za prowizją dla jednej wzgl. kilku firm powinien nabyć świadectwo przemysłowe kateg. IV. dla zajęć przem. Ustawa o p. pod. przem. wymaga ustalenia stałego stosunku służbowego dla uznania kogokolwiek za pomocnika podróżującego firmy krajowej. — Stosunek służbowy ustala się na podstawie umowy o pracę, zawieraną zgodnie z ustawą o umowę o pracę pracowników umysłowych. Nie wolno komiwojażerowi przyjmować pełnego delcredere, gdyż w tym wypadku przestaje być komiwojażerem i jest przez ustawę o p. pod. przem. uważany za agenta handlowego. Natomiast ma komiwojażer prawo w pewnych wypadkach inkasować należności w imieniu mocodawcy.

Jak wynika z powyższych wywodów komiwojażer, sprzedawca podróżujący oraz samodzielny ajent handlowy powinien bezwzględnie posiadać legitymację wydaną przez władzę przemysłową I. instancji, przyczym w razie braku tejże może być w drodze administracyjnej karany:

1) upomnieniem,
4) grzywną do 1000 złotych,
3) aresztem do 14 dni.

Komiwojażer jednej firmy krajowej, opłacającej podatek przem. za stałą gażą jest wolny od nabycia świadectwa przemysłowego, powinien natomiast posiadać uwierzytelnione poświadczenie firmy. — Komiwojażerowie pracujący dla jednej lub kilku firm na warunkach prowizyjnych powinni posiadać świadectwo przemysłowe kateg. IV dla zajęć przemysłowych. Kto nie jest w stosunku służbowym do swych firm jest samodzielnym ajentem handlowym i powinien posiadać świadectwo przemysłowe II. b. I. dla zajęć przem. t. j. pośrednika handlowego. — Dla przedstawicieli handlowych z biurami, składami i t. d. obowiązują inne przepisy ustawy o p. pod. przem.

Pozatym należy mieć przy sobie dowód osobisty lub inny dokument stwierdzający identyczność danej osoby. — Do podróży w pasie granicznym należy posiadać osobne zezwolenie władzy administracyjnej.

E. M. Kirszon.

Kronika.

KOMUNIKATY IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ W KRAKOWIE

Izba przemysłowo - handlowa w Krakowie podaje do wiadomości zainteresowanych, że w związku z budową zapory i zakładu wodno-elektrycznego w Rożnowie, Ministerstwo Komunikacji zarządzi przerwanie spławu tratew i spustu drzewa na Dunajcu, w punkcie budowy zapory, — w czasie od dnia 1 grudnia 1938 r. do 1 lipca 1940 r.

* * *

Izba przemysłowo - handlowa w Łodzi ogłosiła konkurs na napisanie podręcznika dla szkół zawodowych typu licealnego, na temat „Materiałoznawstwo włókiennicze“.

Dla 3-ch najlepszych prac odpowiadających warunkom konkursu Izba ustanowiła następujące nagrody:

I. — 2500 zł., II. — 1000 zł., III. — 500 zł.

Zgłoszenia udziału w konkursie oraz prace konkursowe przyjmuje w nieprzekraczalnym terminie do dnia 1 maja 1939 r. Biuro Izby przemysłowo - handlowej w Łodzi (Al. Kościuszki 4), gdzie również udziela się wszelkich informacji w omawianej sprawie.

* * *

Izba przemysłowo - handlowa w Krakowie zawiadamia, iż Państwowy Instytut Eksportowy postanowił zorganizować zbiorowy udział firm polskich w Międzynarodowej Wystawie w San Francisko na wiosnę roku przyszłego.

Ponieważ termin tej wystawy, która ma być otwarta w lutym 1939 r. zbiega się z terminem otwarcia Światowej Wystawy w New Yorku, Państwowy Instytut Eksportowy będzie organizował tę imprezę w porozumieniu z Polskim Komitetem Wystawy New Yorskiej.

Bliższe informacje dotyczące kosztów udziału, rozmiaru eksponatów itp. zostaną podane do wiadomości zainteresowanych w czasie późniejszym.

PRZEDSTAWICIELE HANDLOWI NA FON

W dniu 28 kwietnia b. r. pod przewodnictwem prezesa Friedego odbyło się posiedzenie Zarządu Głównego Zrzeszenia Przedstawicieli Handlowych i Komisantów w Warszawie, na którym celem uczczenia przypadającego w roku bieżącym 25-lecia działalności Zrzeszenia i dla dania wyrazu solidarności z wysiłkiem całego społeczeństwa w dążeniu do spotęgowania obronności Państwa, uchwalono zorganizować zbiórkę pieniężną wśród członków na zakup sprzętu wojennego dla Armii Polskiej.

Z ŻYCIA ORGANIZACJI.

MIESIĄC PROPAGANDY KRAK. STOWARZYSZENIA KUPCÓW: PRZYPOMINA SIĘ, ŻE KRAK. STOWARZYSZENIE KUPCÓW, UL. GRODZKA 40 URZĄDZA W MIESIĄCU MAJU BR. „MIESIĄC PROPAGANDY“, W CIĄGU KTÓREGO ZWALNIA SIĘ NOWOWSTĘPUJĄCYCH DO STOWARZYSZENIA CZŁONKÓW OD OPŁAT WPISOWYCH, WYNOSZĄCYCH NORMALNIE 15—50 ZŁ. — KUPCY - ŻYDZI KRAKOWSCY, WSTĘPUJCIE MASOWO W SZEREGI SWEJ ZAWODOWEJ ORGANIZACJI KUPIECKIEJ!

WYJAŚNIENIA KOMISJI DEWIZOWEJ

W wypadkach gdy przekazanie za granicę należności z tytułu kosztów transportu jest uwarunkowane od załączenia przez spedytora odpowiednich dokumentów, a dostarczenie ich jest połączone z nadmiernymi trudnościami — należy każdorazowo we wnioskach dewizowych wyczerpująco umotywować brak wymaganych dokumentów towarowych.

Przy przekazywaniu należności za towary, pochodzące z Francji, Algieru, kolonij, mandatów lub protektoratów francuskich, a sprowadzone przed dniem 1 lipca 1936 r. — w przypadku, gdy należność przysługuje osobie nie zamieszkałej w wyżej wymienionych krajach, należy stosować, z uwagi na ustęp IV okólnika Komisji Dewizowej Nr. 28, zasady ogólne, regulujące obrót płatniczy między Polską i krajem, do którego przekaz ma nastąpić.

Ograniczenia, zawarte w okólniku Komisji Dewizowej Nr. 4 w pp. 1 i 2, nie odnoszą się do przekazów, dokonywanych w drodze rozrachunku przez Polski Instytut Rozrachunkowy na koszty utrzymania osób, przebywających w Palestynie celem kształcenia się i leczniczych, do wysokości zł. 250 miesięcznie. W okólniku Komisji Dewizowej Nr. 44 rozdz. III p. b, zawarty jest jedynie przepis, że P. I. R. obowiązany jest stwierdzić fakt i cel przebywania w Palestynie oraz konieczność przekazu w sposób, który jest określony w p. 3 okólnika Nr. 4. Z powyższego wynika, że oddziały Banku Polskiego i banki dewizowe mogą zgodnie z okólnikiem P. I. R. Nr. 27 — przyjmować na rachunek P. I. R. — w celu przekazania w rozrachunku na koszty utrzymania w Palestynie — kwoty do wysokości zł. 250 miesięcznie na podstawie zaświadczenia Towarzystwa „Halifin“, któremu P. I. R. powierzył badanie przekazów według przepisów, ustalonych przez Komisję Dewizową.

Nabycie przez osobę, zamieszkałą w kraju, wierzytelności, obciążającej na rzecz cudzoziemca nieruchomość, położoną w Polsce — wymaga zezwolenia Komisji Dewizowej — z wyjątkiem, gdy zapłata ceny za przelew następuje w całości na rachunek zablokowany cudzoziemca w banku dewizowym.

WYZNACZANIE OKRĘGÓW IZB PRZEMYSŁOWO - HANDLOWYCH

Z dniem 1 kwietnia br. weszło w życie rozporządzenie o wyznaczeniu okręgów Izb Przemysłowo-Handlowych w związku ze zmianą granic województw poznańskiego, pomorskiego, warszawskiego i łódzkiego.

Rozporządzenie ustanawia na obszarze Rzeczypospolitej 10 Izb Przemysłowo - Handlowych z siedzibami: w Warszawie, Łodzi, Sosnowcu, Lublinie, Lwowie, Krakowie, Poznaniu, Gdyni, Wilnie i Katowicach.

Okręgi Izb Przemysłowo - Handlowych obejmują obszary następujące:

1) Izba Przemysłowo - Handlowa w Warszawie — m. st. Warszawę i wojew. warszawskie,

2) Izba Przemysłowo - Handlowa w Łodzi — wojew. łódzkie;

3) Izba Przemysłowo - Handlowa w Sosnowcu — wojew. kieleckie;

4) Izba Przemysłowo - Handlowa w Lublinie — wojew. lubelskie i wołyńskie;

5) Izba Przemysłowo - Handlowa we Lwowie — następujące powiaty wojew. lwowskiego: bóbrecki, brzozowski, dobromilski, drohobycki, gródecki, jarosławski, jaworowski, lubaczewski, miasto Lwów, lwowski, mościcki, przemyski, rawski, rudecki, samborski, sanocki, sokalski, turczański, żółkiewski, oraz wojew. tarnopolskie i stanisławowskie;

6) Izba Przemysłowo - Handlowa w Krakowie — województwo krakowskie oraz następujące powiaty województwa lwowskiego: kolbuszówski, krośnieński, łańcucki, niżański, przeworski, rzeszowski i tarnobrzeski;

7) Izba Przemysłowo - Handlowa w Poznaniu — wojew. poznańskie;

8) Izba Przemysłowo - Handlowa w Gdyni — wojew. pomorskie;

9) Izba Przemysłowo - Handlowa w Wilnie — wojew. wileńskie, nowogródzkie, poleskie i białostockie;

10) Izba Przemysłowo - Handlowa w Katowicach — wojew. śląskie.

PRZEPISYWANIE NA MASZYNIE KORESPONDENCJI

Art. 3 p. 6 rozporządzenia P. R. z 24 listopada 1927 o ubezpieczeniu pracowników umysłowych. Przepisywanie na maszynie korespondencji (referatów) jest czynnością kancelaryjną, uzasadniającą zaliczenie wykonywującej te czynności osoby do kategorii pracowników umysłowych (N. T. A. z dnia 14 stycznia 1938 l. rej. 5941/35).

AGENT PODRÓŻUJĄCY

Art. 3 p. 8 rozporządzenia P. R. z 24 listopada 1927 o ubezp. pracowników umysłowych. Okoliczność, że stawki prowizyjne należne agentowi podróżującemu służą nie tylko na pokrycie prowizji, lecz także kosztów podróży nie przesądza samo przez się, że agent ten pozostaje w stosunku pracy zależny. (N. T. A. z dnia 18 stycznia 1938 l. rej. 3346/35).

DIETY SŁUŻBOWE

Art. 11 rozporządzenia P. R. z 24 listopada 1927 o ubezpieczeniu pracowników umysłowych. Diety, wypłacane pracownikowi w czasie podróży służbowej poza miejscowość, w której pracownik stale wykonuje pracę, nie należą do wynagrodzenia, podlegającego zaliczeniu do ubezpieczenia w myśl art. 11 rozporządzenia. Obliczenie wynagrodzenia, podlegającego zaliczeniu do ubezpieczenia celem ustalenia wysokości składek ubezpieczeniowych, podpada pod przepis art. 154. ust. ostatni p 1 przytoczonego rozporządzenia. (N. T. A. z dnia 27 stycznia 1938, l. rej. 2145/36 i 1540/37).

PRACA WOŹNEGO

Art. 10, 14 i 16 ustawy z dnia 18 grudnia 1919 o czasie pracy w przemyśle i handlu Par. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 26 stycznia 1922. Praca woźnego może być wykonywana w niedzielę i święta oraz w godzinach nocnych i za tego rodzaju pracę pracownik nie może żądać dodatkowego wynagrodzenia, przewidzianego w art. 16 ustawy z dnia 18 grudnia 1919 r. (S. N. z dnia 8 września 1937 L. C. I. 1286/37).

ROZWIĄZANIE UMOWY O PRACĘ W WYPADKU UJEMNEGO STANU ZDROWIA PRACOWNIKA

Art. 33 rozporządzenia P. R. z dnia 16 marca 1928 o umowie o pracę pracowników umysłowych. Ujemny stan zdrowia pracownika, spowodowany odpowiednio do wieku zanikiem jego sił fizycznych nie może być uważany za wypadek siły wyższej, uprawniający pracodawcę do bezzwłocznego rozwiązania umowy o pracę. (S. N. z dnia 7 lipca 1937 L. C. I. 3000/36).

KILKAKROTNE ZAWIERANIE UMÓW O PRACĘ

Art. 28 ustęp 2 rozporządzenia P. R. z dnia 16 marca 1928 o umowie o pracę pracowników umysłowych. Postanowienie ustawy, że w razie, gdy po upływie okresu wypowiedzenia umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony pracodawca zawarł z tymże pracownikiem 3 bezpośrednio następujące umowy o pracę na czas określony nie dłuższy nad 3 miesiące, należy ostatnią umowę uważać za zawartą na czas nieokreślony ma charakter bezwzględnie obowiązujący i umowa stron nie może być zmieniona na niekorzyść pracownika (S. N. z dnia 5 listopada 1937 L. C. II 1184/37).

OKÓLNIK O PRZEWOZIE TOWARÓW POCIĄGAMI OSOBOWYMI

Dla zapobieżenia dłuższemu zatrzymywaniu na stacjach nadawczych lub węzłowych, w oczekiwaniu na odpowiedni pociąg towarowy, przesyłek pośpiesznych lub takich przesyłek zwyczajnych, jak: żywe zwierzęta, produkty ulegające prędkiemu zepsuciu, towary cenne i drożej taryfowane (manufaktura, drobnica i tp.), na odcinkach, gdzie wskutek słabego ruchu towarowego pociągi towarowe kursują nie codziennie, lub mają niedogodne połączenia w węzłach, — zachodzi nieraz konieczność przewiezienia takich przesyłek na części drogi pociągiem osobowym, bez żądania takiego przewozu przez nadawcę w liście przewozowym, a więc bez możności pobierania za to opłaty w wysokości 10% przewoźnego za przesyłki drobne, lub 25 proc. przewoźnego za przesyłki wagonowe.

Zezwolenie na takie odstępstwo od taryfy może dać tylko Ministerstwo Komunikacji. Przytem zbyt szerokie stosowanie powyższej ulgi nie jest wskazane. Dlatego w przypadkach, wymienionych wyżej, gdy zachodzi stale lub w pewnych okresach czasu potrzeba usprawnienia przewozu przez uskutecznienie go na części drogi pociągiem osobowym, z inicjatywy samej kolei, bez pobrania 10 proc. lub 25 proc. dopłaty, Dyr. Kolejowe winny uzyskać uprzednio zgodę Ministerstwa Komunikacji na taki przewóz.

Następnie w okólniku swym Min. Komunikacji zaznacza co następuje:

1) że długość zastępczego przewozu pociągiem osobowym bez dopłaty nie powinna, w zasadzie, przewyższać 60 km. w każdej relacji;

2) że na odcinkach magistralnych, na których kursują stale pociągi towarowe pośpieszne, dalekobieżne lub drobnicowe, względnie mieszane, taki zastępczy przewóz przesyłek pociągami osobowymi nie może mieć miejsca.

Na tych odcinkach, na których nie kursują pociągi mieszane, a pociągi towarowe kursują nie codziennie, Dyrektor Kolei Państwowych może we własnym zakresie działania zezwalać na zastępczy przewóz przesyłek pociągami osobowymi bez pobierania 10 lub 25 proc. dopłaty przewoźnego, w dni kursowania na danym odcinku pociągów towarowych.

ZMIANY W PRZEPISACH O PRZYJMOWANIU ZGŁOSZEŃ WYWOZOWYCH ORAZ WYDAWANIU ZAŚWIADCZEŃ WALUTOWYCH

Przyjmowanie zgłoszeń wywozowych oraz wydawanie zaświadczeń walutowych unormowane zostało jak wiadomo, zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 10 lutego 1938 opartym o przepisy rozporządzenia z dnia 8 maja 1936 o kontroli wywozu towarów za granicę i do w. m. Gdańska. Zarządzenie to w szczególności ustaliło wykaz 35 instytucji, do których należy składać zgłoszenia wywozowe, i które będą doręczać eksporterom zaświadczenia walutowe. Tego rodzaju zaświadczenia walutowe służyć mają do jednej odprawy celnej lub skarbowej. Przy odprawach towaru, których wartość nie przenosi zł. 50, i których waga nie przenosi 2 kg nie wymaga się przedstawiania zaświadczeń walutowych.

Sprawę opłat za wystawianie zaświadczeń walutowych zarządzenie unormowało w ten sposób, że Komisja Obrotu Towarowego pobierać ma następujące opłaty: od transportu wagi do 15 tys. kg wraz z bezpośrednim opakowaniem: a) węgla, koksu i brykietów oraz drewna opałowego — zł 0.50, b) od wszelkich innych towarów, przy wartości do 200 zł włącznie — zł 0.50, przy wartości wyższej — zł 1.—. O ile transport związany z jednym zaświadczeniem walutowym przekracza wagę 15 tys. kg, wówczas od każdych następnych rozpoczętych 15 tys. kg jest pobierana opłata według norm wyżej podanych.

W ogłoszonym ostatnio zarządzeniu Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 16 kwietnia 1938 o zmianie zarządzenia z dnia 10 lutego 1938 r. w sprawie przyjmowania zgłoszeń wywozowych oraz wydawania zaświadczeń walutowych wyżej wymienione opłaty w zasadzie pozostawione zostały bez zmiany. Dodany został natomiast nowy ustęp, że wszystkie wyżej podane normy są obowiązujące, o ile decyzje Komisji Obrotu Towarowego w poszczególnych przypadkach inaczej nie stanowią (przepis art. 2 ust. (3) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 maja 1936 w sprawie kontroli obrotu towarowego z zagranicą i z w. m. Gdańskiem — Dziennik Ust. Nr. 36 poz. 279 oraz przepis § 15 p. 8 instrukcji o doręczaniu zaświadczeń walutowych na wywóz towarów za granicę i do w. m. Gdańska, obowiązkach eksporterów oraz kontroli wpływu i rozliczeń waluty eksportowej).

Ogłoszona powyżej zmiana obowiązuje z dniem 28 kwietnia 1938 r.

„Zabawa" biurokratyczna

„Dziennik Bydgoski" przypomina smutny wniosek jednego z publicystów polskich, który, zastanawiając się nad tym, kto właściwie teraz rządzi Polską, doszedł do przekonania, że nie rządzi ani obóz peowiacko - legionowy, ani oczywiście społeczeństwo, czy naród, lecz niestety... biurokracja. Jak daleko — pisze dziennik bydgoski — sięgają wpływy wszechwładnej i wszędobylskiej biurokracji, przekonał nas proces Michalskiego:

„Zresztą — co tu dużo mówić! Czym jest biurokracja, wie każdy, kto choć raz miał do czynienia z t. zw. postępowaniem urzędowym.

Biurokracja dusi się sama, doprowadziła się bowiem we własnym zakresie do absurdu. Premier Składkowski walczy wprawdzie z przerostami biurokracji, każe załatwiać sprawy odręcznie, lecz jego — podyktowane zresztą najlepszą wolą — zarządzenia, rozbijają się o twardy łeb biurokratycznego molocha. Cóż ma zrobić urzędnik, jeśli według zwyczaju biurokratycznego każdy urzędowy akt musi przejść — przez 26 czynności. To wcale nie są żarty! Ktoś znający zakamarki drogi urzędowej wykazał przekonywująco, że każdy „akt" musi przejść następujące etapy:

1) Wpływ. 2) Potwierdzenie odbioru. 3) Stampilka prezentacyjna. 4) Cyfra numeratora. 5) Datownik. 6) Wpisanie do dziennika. 7) Sygnatura resortu (przydział). 8) Wysyłka do kancelarii danego wydziału. 9) Znów potwierdzenie odbioru. 10) Wciągnięcie do ewidencji wydziałowej. 11) Podanie naczelnikowi do wyznaczenia referenta. 12) Załatwienie konceptu przez referenta. 13) Zwrot aktu przez kancelarię wydziałową do rąk kierownika działu. 14) Przed aprobatą I. 15) Przed aprobatą II. (naczelnik wydziału). 16) Wysyłka aktu do prezesa celem aprobaty. 17) Powrót do ekspedytu dla wykonania czystopisu na maszynie. 18) Zwrot pisma prezesowi do podpisania czystopisu. 19) Powrót aktu do ekspedytu i wysyłka czystopisu. 20) Zwrot referatu wydziałowi resortowemu. 21) Powrót konceptu do rąk referenta. 22) Sygnowanie konceptu „ad acta". 23) Potwierdzenie tej klauzuli przez naczelnika wydziału. 24) Odesłanie aktu do ekspedytu. celem zdeponowania konceptu w aktach. 25) Odpisanie załatwienia i klauzuli „ad acta" w dzienniku podawczym. 26) Zdeponowanie aktu.

Ładna zabawa, prawda!"

Wydawca: Krakowskie Stowarzyszenie Kupców Redaktor odpow. N. Józef Haller
Drukarnia Józefa Fischera Kraków, Grodzka 62 — Telefon 104-12.